

MALTA

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
GRAZIO MERCIECA**

Seduta ta' l-14 ta' Mejju, 2004

Talba Numru. 1/2004

**Gasan Mamo Insurance Agency Limited bhala Agenta
f'Malta ta' CGU Insurance plc; kif surrogata fid-
drittijiet tal-assikurat taghha bil-polza u bil-ligi, u l-
assikurat taghha Brian Pace**

Vs

Eugenio Borg

It-Tribunal;

Ra l-avviz tat-talba li jghid hekk:

“Peress illi f’gurnata tas-7 ta’ Frar 2003, l-attur Brian Pace kien qiegħed isuq l-vettura tieghu Nissan Micra AUM137 f’Qasam Industrijali, fix-Xewkija, u kien għaddej fuq in-naha tax-xellug tal-karreggjata tieghu fi Triq il-Biccerija biex jikser għat-Triq it-Taflija, meta f’daqqa wahda vettura Toyota Hilux bin-numru DBB531 proprjeta’ ta’ u misjuqa mill-konvenut, li kienet għaddejja b’velocita’ qawwija u

Kopja Informali ta' Sentenza

f'nofs it-triq, habtet gol-vettura tal-attur. Filfatt il-konvenut ammetta illi huwa kien ghaddej fin-nofs tat-triq, u cioe' fuq parti kbira tal-karreggjata li minnha kellu jghaddi l-attur.

U peress illi dan l-incident gara unikament tort u htija tieghek Eugenio Borg minhabba illi inti inqast tosserva ir-regolamenti tat-traffiku, u minhabba illi soqt b'manjiera traskurata, u peress illi d-danni sofferti mill-atturi per konsegwenza ta' dan l-incident jammontaw ghal erba' mija u disgha liri Maltin u hamsin centezmu oltre spejjez legali;

Ghid ghalhekk inti konvenut ghaliex ma ghandux ma ghandux dan it-Tribunal;

1. jiddikjarak responsabbli ghall-incident stradali fuq imsemmi;
2. jillikwida l-ammont tad-danni sofferti mill-atturi per konsegwenza tal-incident fuq imsemmi fl-ammont ta' Lm409.50;
3. tikkundannak thallas lill-atturi din is-somma.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittra interpellatorja ta' Ottubru 2003 kontra tieghek, u bl-ingunzjoni ghas-subizzjoni illi ghalha minn issa inti ingunt."

Ra r-risposta:

"Nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut Eugenio Borg.

Jeccepixxi bir-rispett:

(1) Illi t-talbiet attrici huma infondati fid-dritt u fil-fatt u dana peress illi l-incident awtomobilistiku hawn fuq imsemmi gara unikament tort u htija ta' Brian Pace is-sewwieq tal-vettura Nissan Micra (numru ta' registrazzjoni: AUM 137).

(2) Salvi eccezzjonijiet ohra fid-dritt u fil-fatt."

Sema' x-xhieda u ra d-dokumenti esibiti.

Ikkunsidra:

Mhux ikkontestat li l-attur hareg minn triq laterali u sekondarja ghal got-triq ewlenija li minnha kien ghaddej il-konvenut. Il-konvenut jghid li qabel il-habta gibed lejn nofs it-triq billi fuq in-naha tax-xellug tieghu kien hemm trakk kbir ipparkjat – haga kkonfermata mill-istess attur ghalkemm dan it-trakk ma giex imnizzel fl-iskizz.

L-attur *a tempo vergine* (fol 39) ma jghidx li waqaf u esplora t-triq ewlenija li kien sejjer johrog fiha: difatti jibda biex jghid *as soon as I turned the corner from Triq il-Biccerija at a slow speed....* B'hafna tlaqliq, fid-deposizzjoni originali tieghu (fol 14) kif ukoll in kontroezami (fol 17) qal li huwa waqaf qabel hareg mit-triq laterali, hareg fiz-zewg direzzjonijiet, ma ra lil hadd gej u hareg. Hekk kif beda jdur il-kantuniera, lemah lill-pickup tal-konvenut gejjja ghal fuqu u bl-impatt il-karozza tal-konvenut imxiet lura ghall-kantuniera imnejn kien ghadu kif hareg. Qal ukoll li kellu vizwali cara u fit-tul.

Il-konvenut kemm *a tempo vergine* (fol 24) kif ukoll fid-deposizzjoni tieghu quddiem dan it-Tribunal (fol 48) kien konsistenti billi zamm l-istess verzjoni fis-sens li l-vettura tal-attur baqghet hierga mit-triq laterali.

Tenut kont tal-inkonsistenza tal-attur, u l-mod pjuttost legger li bih xehed, tant li f'parti mid-deposizzjoni tax-xhieda tieghu ghal certi domandi li sarulu beda jghid li ma jiftakarx, it-Tribunal ma tantx jaghti affidabilita' lill-verzjoni tax-xhieda tieghu, b'mod partikolari f'dik il-parti taghha fejn dan jghid li waqaf biex jesplora t-triq ewlenija qabel dar. Anke jekk ghall-grazzja tal-argument wiehed jaccetta li l-attur tabilhaqq waqaf qabel dar, xorta wahda jirrizulta li ma zammx *a proper look-out* ghax *ex admissis* ma rax lill-pickup ghaddej fit-triq minkejja li kellu vizwali cara u fit-tul.

Ma jirrizultax li kien ghaddej bi speed eccessiv ghax jekk wiehed jikkunsidra l-inhawi fejn sehh l-incident bhala *a built-up area* l-limitu massimu ta' velocita' hija ta' hamsin kilometru fis-siegħa mentri l-konvenut, tenut kont tal-

brake-marks (5 metri) kien qieghed isuq b'mhux iktar minn 30 kilometru fis-siegha.

Il-konvenut xehed li huwa lemah lill-vettura tal-attur hierga meta huwa kien ghadu biswit it-trakk kbir ipparkjat fuq in-naha tax-xellug tieghu, u li applika l-brejk mill-ewwel. Dan huwa kkorroborat jekk wiehed iqabbel ir-ritratti esibiti mal-iskizz. Il-brake-marks jibdeu fuq in-naha l-iktar vicina lejn il-kantuniera tat-trakk ipparkjat, u l-konvenut ghafas il-brakes qabel, u cioe' wiehed irid izid hames metri ohra ghat-*thinking distance*. Huwa minnu, kif fil-fatt huwa ammess mill-istess konvenut, li huwa spicca fin-naha l-hazina tat-triq izda meta lemah lill-attur gej u applika l-brejk, il-konvenut kien, jekk wiehed jaghmel prolungazzjoni tal-brake-marks, fuq ix-xellug tieghu tat-triq isuq magemb it-trakk bit-trailer ipparkjat, twil 12-il metru.

F'din il-kawza, jidhol il-punt importanti tad-drittijiet u obbligi rispettivi tal-main road user u tas-side road user, li ta' spiss jiffirma argument fil-kitba tal-awturi tal-ligi u l-gurisprudenza; L-awturi (Gibb, Mahaffy & Dodson, u Charlesworth) jiccitaw decizjonijiet tal-Qrati Skoccizi (Court of Session) li huma l-*loci classici* in materja. Ir-riassunt ta' dawn iddecizjonijiet jista' jsir fil-principji segwenti:

1. *A driver approaching a main road from a side road must have his vehicle under such control as to be prepared for any traffic encountered there (Mc Andrew v Tillard). When coming from a side road into a main road, the driver of a vehicle should select such a moment as will allow him to enter the main road with safety (Charlesworth).*

2. *It is the duty of side road traffic to give way to traffic proceeding along the main road (Robertson v Wilson).*

3. *Caution from the main road user is also called for at these junctions. Ara wkoll Charlesworth li jghid "But whilst there is this duty on vehicles coming from the side road, it*

is also the duty of vehicles on the main road approaching a side road to do so with caution”.

3. *The duty of a driver whose course is calculated to disturb the ordinary stream of traffic on a road is of a higher order. The more risky and difficult the manoeuvre is, the greater the duty incumbent on the driver. In the sense, therefore, that turning out of a side-road into a main road is more difficult than continuing a main road, the side-road’s driver’s responsibility is higher (M’Nair v Glasgow Corporation; u Hutchinson v Leslie).*

4. *The actual precautions called for in any particular situation are a practical question, and depend on the facts of the particular situation (M’Nair v Glasgow Corporation).*

Dawn il-principji huma riflessi fil-ligi Maltija. Skond Regolament numru 76 tar-Regolamenti tal-1994 Dwar il-Vetturi bil-Mutur (A.L. 128 tal-1994): Triq principali hi dik li t-traffiku kollu li jkun ghaddej minnha jkollu d-dritt tal-moghdija u t-traffiku u t-toroq kollha li jaghtu ghalha ghandhom jaghmlu l-wisa' lil dak tat-triq imsemmija hawn fuq, izda, b'danakollu, id-driver ta' kull vettura bil-mutur sew fi triq principali jew sekondarja ghandu joqghod attent il-hin kollu u ghandu jiehu l-prekawzjonijiet kollha mehtiega f'kull kantuniera. Skond paragrafu 213 tal-Kodici Ghat-Traffiku fit-Triq, 2001:

F'salib it-toroq jew ghaqda ta' triq principali ma' triq sekondarja, it-traffiku fit-triq sekondarja ghandu jaghti ddritta lit-traffiku li jkun ghaddej fi, jew li jkun hierieg mit-triq principali. F'Il-pulizija vs Anthony Galea (Appell Kriminali, 5 ta' Settembru 1953 Vol XXXVII.iv.1137) l-Imhallef William Harding hekk ikkonkluda wara studju *funditus* dwar l-obbligi rispettivi tal-main u side road users:

Ghalhekk, fis-sistema Malti, is-side road user ghandu l-obbligu li jcedi ghat-traffiku fil-main road, ghandu l-obbligu li jesplora tajjeb il-main road qabel ma johrog fiha, ghandu l-obbligu li jimxi dead slow u sahansitra jwaqqaf biex u

Kopja Informali ta' Sentenza

sakemm jaccerta ruhu li jista' johrog bla hsara. U l-main road user ukoll ghandu joqghod attent fil-cross roads; imma il-grad ta' diligenza li tinkombi lilu hu ferm inqas, ghax hu ma jkunx qieghed jiddisturba l-kors tat-traffiku, imma jkun miexi fuq triq dritta.

Fic-cirkostanzi partikolari ta' dan il-kaz, fid-dawl tal-principji dottrinali u gurisprudenzjali suesposti, jidher li l-incident gie pprovokat principalment mill-manuvra tal-attur li kien hierreg minn triq laterali bla ma zamm *a proper look-out* filwaqt li l-konvenut jahti wkoll ghall-incident ghax messu zamm iktar lejn ix-xellug tat-triq huwa u joqrob lejn it-triq laterali, ghalkemm il-htija tal-konvenut hija fi grad ferm inqas minn dik tal-attur. Ir-responsabilita' tal-incident ghandha tigi spartita kwantu ghal 4/5 lill-attur u 1/5 lill-konvenut.

Ghaldaqstant dan it-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jilqa' t-talba tal-attur kif dedotta fl-avviz tat-talba; limitament ghas-somma ta' LM81.90c. Spejjez inkluzi dawk tal-ittra interpellatorja t'Ottubru 2003 jigu sopportati 4/5 mill-attur u 1/5 mill-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----